

ΙΩΑΝΝΑ Η ΦΡΕΝΟΒΛΑΒΗΣ

—

Ἡ ἀλαζὼν Ἰσαβέλλα καὶ ὁ καθολικὸς Φερδινάνδου ἐκδιέκρινον τὴν Ἰσπανίαν μετὰ λαμπρότητος ἡγεμονίας αὐτῶν μοναδικῶν γεγονότων. Οἱ μὲν Μαύροι ἤσαν ἀποσυρθεῖς εἰς Ἀφρικήν· τὸ δὲ πνεῦμα μεγαλειότητος Γενουτοῦ προσέθετε τῇ ἀπεραντῇ ἐπικρατείᾳ τῶν κριμαριῶν Ἰσπανῶν, τὸ κράτος τοῦ νέου κόσμου. Ὁ Κολόμβος ἤνοιξεν αὐτοῖς ἀνεξαντλήτους πηγὰς πλούτου· ἀλλ' ὧς ἐπείκειον ἀντάλλαγμα μεταξὺ ὑπηρετοῦ καὶ μονάρχου! τὰ δεσμεῖα ἔλαβεν ὡς ἀμοιβήν. Ἡ ἀπέκλιτος κληρονομία τῆς Ἰσαβέλλας καὶ τοῦ Φερδινάνδου ἦτο προσωρισμένη τῇ Ἰωάννᾳ τῆς Καστιλλίας, μορφωμένη αὐτῶν θυγατρί, συζύγῳ τοῦ ἀρχιδουκῆ Φιλίππου τῆς Αὐστρίας, τοῦ γεννηθέντος μὲν ἐπὶ τοῦ εὐαγγελίου τῶν Καيسάρων, κρατοῦντος δ' ἐπὶ τὸ σκῆπτρον αὐτοῦ τὸ Βράβαντον καὶ τὴν Φλάνδραν. Ἡ Ἰωάννα ἦτο, δι' ἣν σημαντικὸν μέρος τῶν δύο κόσμων ἐπελάττειτο, ὡμειροπόλοι τὴν εὐδαιμονίαν ἐν τῷ ἔρωτι τοῦ Φιλίππου. Πνευματώδης οὕτως καὶ γενναία, εὐαίματος μέχρι παραφορᾶς, φιλάγαθος μέχρις ἐνθουσιασμοῦ, παρεδίδοτο τῷ ἀργίᾳ δαυκί μετ' ἀφοσιώσεως τοιαύτης εὐκρινούς καὶ ἀπλοῆς, θεοποιούσης τὸ προσωρινὸν πρόσωπον, καὶ ἐν μόνῃ τῷ ἔρωτι αὐτοῦ ζῶσα. Ὁ Φίλιππος κατεῖχε μὲν προτερήματα λόγου διὰ δικαιολογεῖν κατὰ τὸ φαινόμενον τὸν ἔρωτα τῆς Ἰωάννας· ἀλλ' ἐκδοτος ὢν εἰς τὰς ἡδονὰς, ἔμενεν ἀνέστητος πρὸς ἣν ἐνέπνευσεν ὑπερβάλλουσαν ἀγάπην. Ὁλόδοξος ὢν καὶ μικρόνους, πολεμιστὴς ἀπειρος, ἀνεπαρκὴς τέρψεως θορυβώδεις ἐν τῷ σάλῳ τῆς ῥιψοκινδύνου πολιτικῆς. Ὁ ἔρωτος τῆς Ἰωάννας ἠνόχλει αὐτὸν ἐν μέγιστα, διότι ἐν τῇ Ἰωάννᾳ οὐδὲν ἄλλο ἔβλεπεν ἢ τὴν προσηλωμένην εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων τῆς καί, δι' ἀσθένειαν, τὰ ὄρια αὐτῶν πέραν τοῦ δύναντος ἐπεκτείνουσαν. Ἐτίμα μὲν τὴν βασιλίσσαν ἐν ἐξέβητο τὰς ἀρετὰς αὐτῆς· ἀλλὰ δὲν ἀντήμοιβε τὴν ἔρωτά της.

Μετὰ ἐτησίαν διαμονὴν ἐν Βρυξέλλαις, ὅπου ὁ Φίλιππος παρεδόθη εἰς ἀπάσας τὰς ὑπὸ τῆς νεότητος καὶ τοῦ ἀπολύτου ἐσχύος προκαλούμενας κραυπάς, ἡ ἀρρωστήσασα ἔτεκεν υἱόν, ὅστις, ὑπὸ τὸ ὄνομα *Károlos E'*, ἠρᾶτο ν' ἀναδειχθῇ ὁ περιφανέστερος τῆς γῆς ἡγεμὼν, καὶ διὰ τοῦ παραδόξου αὐτοῦ τέλους, νὰ καταδείξῃ,

ὅτι δύναται τις νὰ καταιβῇ, ἅντις ἐπαισθητῆς ζημίας, ἀπὸ τῆς ἀνωτάτης τάξεως μέχρι τῆς κατωτάτης. Ὁ ἀρχιδουξ, ἂν καὶ πατὴρ ἦν, δὲν παρητήθη τῆς ἀχαλινώτου φιληδονίας του. Ἡ εὐαίσθητος Ἰωάννα πληγωθεῖσα βαθέως, καὶ ἐκκαίσα ὑπὸ τῆς ζηλοτυπίας παρῆσχε δείγματα παραφροσύνης. Ὁ Φίλιππος ἐνοχλούμενος ἀδιακόπως ὑπὸ τῶν παραπόνων τῆς ἐπανήγαγεν αὐτὴν εἰς Ἰσπανίαν μετ' οὐ πολὺ δὲ ἐπανακάμψας εἰς Φλάνδραν, τοῦ πολέμου ἕνεκα, ἐγκατέλιπε τὴν τότε ἔγκυον αὐτοῦ σύζυγον ἐν Burgos. Μάτην ἡ ἀθλία ἐδέετο νὰ τῇ ἐπιτραπῇ νὰ συνοδεύσῃ αὐτόν· ὁ Φίλιππος ἔμεινε ἀκαμπτος εἰς τὴν κατανυκτικὴν αὐτῆς παραφορὰν, καὶ μόλις ἐδωρήσθη αὐτῇ τὴν εὐνοίαν τελευταίου ἀποχαιρετισμοῦ. Ἡ Ἰωάννα μετ' ἀπελπισίας εἶδε τὸν Φίλιππον ἀναχωροῦντα· τὸ δὲ λογικὸν αὐτῆς διεταράχθη ἐντελῶς. Ἡ ἐγκαταλειμμένη δυστυχὴς σύζυγος ἀνεύρισκε κατὰ περιόδους ἀκτῖνας τινὰς λογικοῦ· ἀλλὰ τοῦτο ὅπως δραστηριώτερον αἰσθανθῇ τὴν συμφορὰν της. Οὕτως τὸ ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς ἐμβρυον, οὕτως αἱ θεραπεῖαι αὐτῆς περιποιητικῆς ἡδύναντο ν' ἀποσπᾶσιν αὐτὴν τῶν θλίψεων, ἐν αἷς ἐπὶ ἡμέρας δολοκλήρους παρεδίδοτο. Ἡ ψυχὴ ὑπερβαλλόντως πάσχουσα, ἐν ἑαυτῇ μόνῃ συγκεντρῶται.

«Μὴ με παρηγορήτε, ἀπεκρίνετο πρὸς τὴν βασιλισσαν Ἰσαβέλλαν, ἥτις καὶ μεταξὺ τῶν φιλοδόξων αὐτῆς ἀσχολιῶν, ἐκῆδετο περὶ τῆς θυγατρὸς της· μὴ με παρηγορεῖτε· διότι ἐκεῖνος δὲν εἶναι μετ' ἐμοῦ· μ' ἐλθσμόνησε· αὐτὸς ἐκτίθεται εἰς τοὺς κινδύνους τοῦ πολέμου καὶ ἐγὼ δὲν εἶμαι μαζί του· ὁ ἀχάριστος! διὰ τί δὲν θέλει ν' ἀποθάνῃ πλησίον του!...

Προϊόντος τοῦ χρόνου ἡρνήθη καὶ αὐτὴν τὴν τροφήν· ὅπως καταβάλῃ δὲ τὴν ἀντίστασιν αὐτῆς, ἠναγκάσθησαν νὰ τὴν παρακαλέσωσιν ἐν ὀνόματι τοῦ Φιλίππου καὶ τοῦ υἱοῦ της.

Τὰς ἡμέρας διήγαγε γράφουσα τῷ ἀρχιδουκί· ἐκάστην δ' ἐσπέραν ταχυδρόμος τακτικὸς ἀνεχώρει διὰ Φλάνδραν κομιζὼν ἐπιστολὰς δακρυβέκτους. Τὴν νύκτα περιπλανᾶτο ἐπὶ τοῦ ἀνδρὸς ὅθεν εἶδε τὸν Φίλιππον ἀναχωροῦντα, καὶ ὅπου οἱ περιπαθεῖς αὐτῆς ἀποχαιρετισμοὶ κακῆς ἐτυχον ὑποδοχῆς. Ἡ βαθεῖα αὐτῆς θλίψις ἐπηύξανε βαθμυδόν· ἡ δυστυχὴς! δὲν ἔχλαψε, διότι δὲν εἶχε πλέον δάκρυα.

Ἀπλήστως ἐστραμμένα ἔχουσα τὰ βλέμματα πρὸς τὸν ὀρίζοντα τῆς Ἀρκτου σιωπηλῶς ἐθεώρει, ὑπὸ τὸν σπινθηρίζοντα Ἰσπανικὸν οὐρανὸν, τοὺς ἀστέρας εὖς ἔφανταζέτο ὅτι καὶ ὁ Φίλιππος τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἔβλεπε. Πολλάκις προσεφώνει αὐτόν, νομίζουσα ὅτι συνδιαλέγεται μετ' αὐτοῦ· τῷ ἀπεύθυνε δὲ τρυφερὰς